

สรุปสาระสำคัญ
พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕

กลุ่มงานโรงรับจำนำ
ส่วนงานนิติการ
สำนักการสอบสวนและนิติการ

๑. ชื่อกฎหมาย

พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ มีหลักการและเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พุทธศักราช ๒๔๘๐ ได้ออกใช้เป็นเวลานานมาแล้ว การกำหนดจำนวนเงินกู้ อัตราดอกเบี้ยการอนุญาต คุณสมบัติของผู้รับอนุญาต และบทกำหนดโทษยังไม่เหมาะสมแก่กาลสมัย จึงสมควรปรับปรุงแก้ไขให้เป็นการเหมาะสม ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติม ๓ ครั้ง คือพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๗ พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๖ และพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๔

๒. วันใช้บังคับ

พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา คือวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๐๕ จึงมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๐๖ เป็นต้นมา

๓. บทนิยาม

“โรงรับจำนำ” หมายความว่า สถานที่รับจำนำ ซึ่งประกอบการรับจำนำสิ่งของเป็นประกันหนี้เงินกู้เป็นปกติธุระ แต่ละรายมีจำนวนเงินไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท และหมายความรวมถึงการรับหรือซื้อสิ่งของโดยจ่ายเงินให้สำหรับสิ่งของนั้นเป็นปกติธุระ แต่ละรายมีจำนวนเงินไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีข้อตกลงหรือเข้าใจกันโดยตรงหรือโดยปริยายว่าจะได้คืนในภายหลังด้วย

“ผู้รับจำนำ” หมายความว่า ผู้รับใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำ

“ทรัพย์สินจำนำ” หมายความว่า สิ่งของที่รับจำนำ

“เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต” หมายความว่า เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ออกใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง คือ อธิบดีกรมการปกครอง สำหรับในเขตกรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับในเขตจังหวัด

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ปัจจุบันคือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

๔. อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (มาตรา ๔๓)

๔.๑ รักษาการตามพระราชบัญญัติ

๔.๒ แต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต

๔.๓ แต่งตั้งเจ้าพนักงานตรวจโรงรับจำนำ

๔.๔ ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียม

๔.๕ กำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติ

๕. คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำ

๕.๑ องค์ประกอบ (มาตรา ๕)

(๑) ปลัดกระทรวงมหาดไทย

เป็นประธานกรรมการ

(๒) ผู้บังคับบัญชาการตำรวจแห่งชาติ

เป็นกรรมการ

(๓) อัยการสูงสุด	เป็นกรรมการ
(๔) อธิบดีกรมการปกครอง	เป็นกรรมการ
(๕) อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	เป็นกรรมการ
(๖) ผู้บังคับการกองทะเบียน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	เป็นกรรมการ และเลขานุการ

(ปัจจุบันงานโรงรับจำนำได้โอนงานมาให้กระทรวงมหาดไทยดูแลรับผิดชอบแล้ว ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งมีกรมการปกครองโดยสำนักการสอบสวนและนิติการทำหน้าที่งานธุรการให้แก่คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำ)

๕.๒ อำนาจและหน้าที่ (มาตรา ๖)

- (๑) กำหนดท้องที่ที่จะอนุญาตให้ตั้งโรงรับจำนำ
- (๒) กำหนดจำนวนโรงรับจำนำในท้องที่ที่เห็นสมควร
- (๓) พิจารณาคำขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำหรือคำขอย้ายสถานที่ตั้งโรงรับจำนำ
- (๔) ดำเนินการอย่างอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เช่น ในกรณีตามมาตรา ๓๒ และ มาตรา ๓๓ เมื่อคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำเห็นสมควรจะมีคำสั่งให้ควบคุมโรงรับจำนำนั้น ๆ ก็ได้ (มาตรา ๓๔)

๖. เจ้าพนักงานตรวจโรงรับจำนำ

- ๖.๑ ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัดกรมการปกครองตั้งแต่ระดับ ๔ ขึ้นไป
- ๖.๒ ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปลัดจังหวัด นายอำเภอ และปลัดอำเภอแห่งท้องที่
- ๖.๓ ต้องมีบัตรประจำตัวตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง
- ๖.๔ ต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องร้องขอ
- ๖.๕ มีอำนาจเข้าไปในโรงรับจำนำเพื่อตรวจทรัพย์สินจำนำและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับจำนำ

๗. อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต

- ๗.๑ ออกใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำให้แก่ผู้ขอ เมื่อคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำพิจารณาเห็นสมควรให้ตั้งแล้ว
- ๗.๒ มีอำนาจสั่งให้ผู้รับจำนำ หรือกรรมการผู้จัดการ และพนักงานของผู้รับจำนำ ซึ่งเป็นนิติบุคคลมาให้ ถ้อยคำหรือแสดงสมุดบัญชี เอกสารและสิ่งอื่นเกี่ยวกับกิจการโรงรับจำนำ (มาตรา ๓๘)
- ๗.๓ รับคำอุทธรณ์ในกรณีคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำไม่อนุญาตให้ผู้ขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำ และผู้ขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรี (มาตรา ๑๐ วรรคสอง)
- ๗.๔ กำหนดลักษณะมีป้ายคำว่า โรงรับจำนำ ให้ผู้รับจำนำแสดงไว้ในที่เปิดเผยหน้าโรงรับจำนำ (มาตรา ๑๒)
- ๗.๕ รับแจ้งการเปลี่ยนแปลงกรรมการหรือผู้จัดการในกรณีผู้รับจำนำเป็นนิติบุคคล (มาตรา ๑๕)

๘. การตั้งโรงรับจำนำ

- ๘.๑ ห้ามมิให้ผู้ใดตั้งโรงรับจำนำ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำ
- ๘.๒ หลักเกณฑ์และวิธีการการขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำและการอนุญาตให้ตั้งโรงรับจำนำให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในท้องที่ใดมีการกำหนดจำนวนโรงรับจำนำ การขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำ ให้กระทำโดยการว่าประมุขตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ยกเว้น การขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำของเทศบาลหรือของทางราชการ (มาตรา ๘)

๘.๓ คุณสมบัติของผู้ขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำ (มาตรา ๙)

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปี

(๒) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

(๓) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๔) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) ไม่เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ ความผิดที่เป็นลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

(๖) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำ

(๗) ไม่มีพฤติการณ์อันจะก่อความเสียหายการเศรษฐกิจหรือความมั่นคงของประเทศ

ในกรณีผู้ขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำเป็นนิติบุคคล กรรมการและผู้จัดการของนิติบุคคลนั้นต้องมีคุณสมบัติดังกล่าวด้วย

๙. การออกใบอนุญาต

เมื่อคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำไม่อนุญาตให้ผู้ขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำตั้งโรงรับจำนำ ผู้ขออนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยยื่นอุทธรณ์ต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันได้รับแจ้งการไม่อนุญาต คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด (มาตรา ๑๐ วรรคสอง)

๑๐. อายุของใบอนุญาต

ใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำให้ใช้ได้ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ของปีที่ออกใบอนุญาต (มาตรา ๑๑)

๑๑. อัตราดอกเบี้ย

๑๑.๑ ห้ามมิให้ผู้รับจำนำเรียกหรือรับดอกเบี้ยเกินอัตรา ดังต่อไปนี้

(๑) เงินต้นไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๒ ต่อเดือน

(๒) เงินต้นส่วนที่เกิน ๒,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๑.๒๕ ต่อเดือน

๑๑.๒ การคิดดอกเบี้ยสำหรับกรณีไม่ครบเดือน ถ้าไม่เกิน ๑๕ วัน ให้คิดเป็นครึ่งเดือน ถ้าเกิน ๑๕ วัน ให้คิดเป็นหนึ่งเดือน เศษของหนึ่งสตาจค์ให้ปัดทิ้ง

๑๑.๓ ในกรณีผู้รับจำนำได้รับเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดเนื่องจากการรับจำนำ นอกจากดอกเบี้ย ให้ถือว่าเงินหรือทรัพย์สินนั้นเป็นดอกเบี้ยด้วย (มาตรา ๑๓)

๑๒. ข้อห้ามในการรับจำนำ

๑๒.๑ ห้ามมิให้ผู้รับจำนำกระทำการ ดังต่อไปนี้ (มาตรา ๑๔)

(๑) รับจำนำหรือให้เถ้าทรัพย์จำนำในระหว่างเวลาตั้งแต่ ๑๘ นาฬิกา ถึง ๘ นาฬิกา

(๒) รับจำนำสิ่งของจากภิกษุสามเณรหรือเด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี

(๓) รับจำนำสิ่งของที่เห็นได้ว่าเป็นของที่ใช้ในราชการหรือสิ่งของที่ได้รับแจ้งตามมาตรา ๒๑

(๔) นำทรัพย์สินจำนำออกนอกโรงรับจำนำ เว้นแต่เพื่อปฏิบัติกรตามพระราชบัญญัติหรือโดยได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต หรือเพื่อให้พ้นภัยอันตรายอันร้ายแรงที่ผู้รับจำนำจะป้องกันด้วยวิธีอื่นไม่ได้

(๕) ประกอบธุรกิจซึ่งไม่เกี่ยวกับการรับจำนำหรือไม่เกี่ยวกับการขายทรัพย์สินจำนำที่หลุดเป็นสิทธิแล้วในบริเวณโรงรับจำนำ

๑๒.๒ ห้ามรับจำนำในระหว่างเวลาพักใช้ใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำ หรือภายหลังเวลาที่ได้ออกเพิกถอนใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำ (มาตรา ๓๑)

๑๓. หน้าที่ของผู้รับจำนำ

๑๓.๑ ต้องจัดให้มีป้ายคำว่า “โรงรับจำนำ” ตามลักษณะที่เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตกำหนด แสดงไว้ในที่เปิดเผยหน้าโรงรับจำนำ (มาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง)

ในกรณีเทศบาลหรือทางราชการตั้งโรงรับจำนำ เทศบาลหรือทางราชการอาจใช้คำอื่นแทนคำว่าโรงรับจำนำ ก็ได้ แต่ต้องเป็นคำที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำให้ใช้ได้ เช่น คำว่าสถานธนาณบาล สถานธนาณเคราะห์ เป็นต้น (มาตรา ๑๒ วรรคสอง)

๑๓.๒ ต้องจัดให้มีที่เก็บทรัพย์สินจำนำอันมีค่าไว้โดยปลอดภัยในโรงรับจำนำตามที่คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำกำหนด (มาตรา ๑๓)

๑๓.๓ ต้องไม่ย้ายสถานที่โรงรับจำนำ เว้นแต่ ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำ (มาตรา ๑๔)

๑๓.๔ แจ้งให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตทราบการเปลี่ยนแปลงกรรมการหรือผู้จัดการในกรณีผู้รับจำนำเป็นนิติบุคคล ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ที่มีการเปลี่ยนแปลง (มาตรา ๑๕)

๑๓.๕ ต้องจัดให้มีป้ายอัตราดอกเบี้ยเป็นภาษาไทย ตามลักษณะที่เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตกำหนด แสดงไว้ในที่เปิดเผยภายในโรงรับจำนำ (มาตรา ๑๖)

๑๓.๖ จัดแจ้งรายการเกี่ยวกับบัตรประชาชนของผู้จำนำไว้ให้ชัดเจนในต้นขั้วของตัวรับจำนำด้วย ในกรณีที่ผู้จำนำไม่ต้องมีบัตรประชาชนตามกฎหมาย ให้จัดแจ้งรายการเกี่ยวกับเอกสารแสดงชื่อที่อยู่ของผู้จำนำแทนบัตรประชาชน (มาตรา ๑๘ ทวิ)

๑๓.๗ แจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจท้องที่ทันที ในกรณีมีเหตุควรสงสัยว่าสิ่งของที่มีผู้จำนำมาจำนำเป็นสิ่งของที่มีผู้ได้มาโดยการกระทำความผิด (มาตรา ๑๙)

๑๓.๘ เมื่อมีการรับจำนำ ให้ออกตัวรับจำนำให้แก่ผู้จำนำและติดเลขหมายที่ทรัพย์สินจำนำให้ตรงกับเลขหมายตัวรับจำนำ ตัวรับจำนำให้ทำตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง การออกตัวรับจำนำให้ทำตามวิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๒๐)

๑๓.๙ เมื่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ออกประกาศดำเนินรูปพรรณของหายได้แจ้งเรื่องของหายต่อผู้รับจำนำ ผู้รับจำนำมีหน้าที่ตรวจทรัพย์สินจำนำหรือสิ่งของที่จะรับจำนำ ถ้าปรากฏว่ามีตำหนิรูปพรรณตรงหรือคล้ายกับตำหนิรูปพรรณของหาย ให้ผู้รับจำนำส่งมอบต่อเจ้าพนักงานผู้ซึ่งแจ้งเรื่องของหายนั้นโดยไม่มีข้อขัดแย้ง ในกรณีที่มีการรับจำนำไว้แล้วให้ส่งสำเนาตัวรับจำนำไปด้วย (มาตรา ๒๑)

๑๓.๑๐ ต้องให้ใ้ทรัพย์สินจำนำ เมื่อมีผู้จำนำนำตัวรับจำนำมาขอไถ่ ให้ผู้รับจำนำจัดแจ้งรายการตามมาตรา ๑๘ ทวิ และเมื่อให้ไถ่แล้ว ให้นำตัวรับจำนำติดไว้ที่ต้นขั้วตัวรับจำนำและบันทึกวันเดือนปีที่ไถ่ไว้ในต้นขั้วตัวรับจำนำนั้น และจัดให้ผู้ไถ่ทรัพย์สิน ลงลายมือชื่อในต้นขั้วตัวรับจำนำด้วย ทั้งนี้ ภายใต้งบบังคับมาตรา ๒๒ (มาตรา ๒๒) ต้องไม่ยอมให้ไถ่

๑๓.๑๑ ไม่ยอมให้ไถ่ทรัพย์สินจำนำเมื่อมีกรณีดังต่อไปนี้ (มาตรา ๒๓)

(๑) ได้รับแจ้งจากเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจว่าทรัพย์สินจำนำหรือตัวรับจำนำเป็นของ
ได้มาโดยการกระทำความผิด หรือ

(๒) มีเหตุควรสงสัยว่าทรัพย์สินจำนำเป็นของได้มาโดยการกระทำความผิด

(๓) มีเหตุควรสงสัยว่าตัวรับจำนำเป็นของได้มาโดยการกระทำความผิด

เมื่อผู้รับจำนำไม่ยอมให้เฝ้าทรัพย์สินจำนำ ผู้รับจำนำต้องแจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจท้องที่
ทันที และต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตโดยมิชักช้า

๑๓.๑๒ ผู้รับจำนำต้องคืนทรัพย์สินจำนำให้แก่เจ้าของโดยจะเรียกให้เจ้าของชำระหนี้ที่เกิดจากการ
รับจำนำทรัพย์สินนั้นมิได้ ในกรณีต่อไปนี้ (มาตรา ๒๔)

(๑) ได้รับจำนำสิ่งของที่เห็นได้ว่าเป็นของที่ใช้ในราชการ

(๒) ได้รับจำนำทรัพย์สินหรือสิ่งของที่ได้รับแจ้งตามมาตรา ๒๑ (ของหาย)

(๓) ได้รับจำนำทรัพย์สินไว้โดยรู้หรือมีเหตุอันควรรู้ว่าทรัพย์สินจำนำนั้นได้มาโดยการกระทำความผิด

(๔) ได้รับจำนำทรัพย์สินไว้โดยมิได้จัดแจ้งรายการตามมาตรา ๑๘ ทวิ (รายการเกี่ยวกับบัตร
ประจำตัวประชาชน)

ในกรณีดังกล่าวนี้ต้องคืนทรัพย์สินจำนำให้แก่เจ้าของแต่ก็ยังมีสิทธิที่จะเรียกให้ผู้จำนำชำระหนี้ที่เกิดจาก
การรับจำนำนั้น

๑๓.๑๓ ทำบัญชีทรัพย์สินจำนำที่ผู้จำนำขาดส่งดอกเบี้ยเป็นเวลากว่าสี่เดือนยื่นต่อเจ้าพนักงานผู้ออก
ใบอนุญาต และปิดประกาศบัญชีนั้นไว้ ณ ที่เปิดเผยที่โรงรับจำนำนั้นตามแบบและวิธีการที่กำหนดใน
กฎกระทรวง

เมื่อได้ปฏิบัติการดังกล่าวถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้บรรดาทรัพย์สินจำนำที่ปรากฏตามบัญชีที่ผู้รับจำนำ
ทำขึ้นและประกาศไว้ ซึ่งเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตมิได้ส่งอายัดไว้ หรือผู้จำนำมิได้ขอไถ่ถอนภายใน
กำหนดเวลา ๓๐ วันนับแต่วันประกาศ หลุดเป็นสิทธิแก่ผู้รับจำนำ (มาตรา ๒๕)

๑๓.๑๔ เมื่อทรัพย์สินจำนำหลุดเป็นสิทธิแล้ว ให้บันทึกวันเดือนปีที่หลุดเป็นสิทธิไว้ในต้นขั้วตัวรับจำนำ
และถ้าได้จำหน่ายหรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินจำนำที่หลุดเป็นสิทธิแล้วก็ให้บันทึกวันเดือนปี ที่ได้จำหน่ายหรือ
เปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินจำนำนั้นไว้ในต้นขั้วตัวรับจำนำด้วย (มาตรา ๒๖)

๑๓.๑๕ ทำบัญชีขังเบเดือนยื่นต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตตามแบบและวิธีการที่กำหนดใน
กฎกระทรวง ภายในระยะเวลาไม่เกิน ๑๕ วัน นับแต่วันสิ้นเดือนปฏิทิน (มาตรา ๒๗)

๑๓.๑๖ ต้องให้ความสะดวกตามสมควรแก่เจ้าพนักงานตรวจโรงรับจำนำซึ่งเข้าไปในโรงรับจำนำเพื่อ
ตรวจทรัพย์สินจำนำและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับจำนำและผู้รับจำนำ (มาตรา ๒๘)

๑๓.๑๗ มีหน้าที่ต่อผู้จำนำและต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติและกฎกระทรวงที่ออกตามความใน
พระราชบัญญัตินี้ โดยให้ถือว่าผู้นั้นยังเป็นผู้รับจำนำตามพระราชบัญญัติ ทั้งนี้เท่าที่เกี่ยวกับการรับจำนำที่ได้
กระทำไว้ก่อนแล้ว ในระหว่างเวลาพักใช้ใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำหรือภายหลังเวลาที่ได้ออกเพิกถอนใบอนุญาตตั้ง
โรงรับจำนำ (มาตรา ๓๑)

๑๔. การสั่งพักใช้ใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำ

๑๔.๑ คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำมีกำหนดไม่เกิน
๓ เดือน หรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำเมื่อปรากฏว่า (มาตรา ๒๙)

(๑) ผู้รับจำนำหรือกรรมการ ผู้จัดการ หรือพนักงานของผู้รับจำนำฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่ง
พระราชบัญญัติ หรือกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัติ หรือ

(๒) ผู้รับจำนำหรือกรรมการหรือผู้จัดการของผู้รับจำนำซึ่งเป็นนิติบุคคลขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๙

๑๔.๒ ในกรณีสั่งพักใช้ใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำหรือเพิกถอนใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำเมื่อคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำเห็นสมควร จะมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตเข้าควบคุมโรงรับจำนำที่ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำหรือถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำนั้นด้วยก็ได้ (มาตรา ๒๙ วรรคสอง)

๑๕. การอุทธรณ์คำสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต

ผู้รับจำนำมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ โดยยื่นอุทธรณ์ต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด (มาตรา ๓๐)

๑๖. การเลิกกิจการรับจำนำ

๑๖.๑ ผู้รับจำนำผู้ใดประสงค์จะเลิกกิจการรับจำนำต้องแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตทราบก่อนเลิกกิจการโรงรับจำนำไม่น้อยกว่า ๗ วัน

ผู้ซึ่งเลิกกิจการรับจำนำจะรับจำนำภายหลังที่เลิกกิจการรับจำนำแล้วไม่ได้ แต่ผู้นั้นยังคงมีหน้าที่ต่อผู้จำนำและต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติและกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัติ โดยให้ถือว่าผู้นั้นยังเป็นผู้รับจำนำตามพระราชบัญญัติ ทั้งนี้เท่าที่เกี่ยวกับการรับจำนำที่ได้กระทำไว้ก่อนแล้ว (มาตรา ๓๒)

๑๖.๒ ผู้รับจำนำผู้ใดต้องเลิกกิจการรับจำนำเพราะใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำสิ้นอายุและไม่ได้รับใบอนุญาตให้ตั้งโรงรับจำนำใหม่ ผู้นั้นยังคงมีหน้าที่ต่อผู้จำนำและต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติและกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัติ โดยให้ถือว่าผู้นั้นยังเป็นผู้รับจำนำตามพระราชบัญญัติ ทั้งนี้เท่าที่เกี่ยวกับการรับจำนำที่ได้กระทำไว้ก่อนแล้ว (มาตรา ๓๓)

๑๖.๓ ในกรณีที่ต้องเลิกกิจการตามมาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ เมื่อคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำเห็นสมควรจะมีคำสั่งให้ควบคุมโรงรับจำนำนั้น ๆ ก็ได้ (มาตรา ๓๔)

๑๗. ผู้รับจำนำตาย

๑๗.๑ ในกรณีที่ผู้รับจำนำตาย ทายาทของผู้รับจำนำที่ตายอาจยื่นคำขอเข้าเป็นผู้รับจำนำแทนผู้รับจำนำที่ตาย ถ้าคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำเห็นว่า ทายาทผู้นั้นสมควรและมีคุณสมบัติตามมาตรา ๙ คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำจะออกหนังสืออนุญาตให้ทายาทผู้นั้นเป็นผู้รับจำนำแทนผู้รับจำนำที่ตายก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าทายาทผู้นั้นเป็นผู้รับจำนำตามใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำที่ได้ออกให้แก่ผู้ตายนั้น (มาตรา ๓๕)

๑๗.๒ ในกรณีไม่มีผู้ขอเป็นผู้รับจำนำแทนผู้รับจำนำที่ตายจนล่วงเลยกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้รับจำนำตาย หรือมีผู้ขอเป็นผู้รับจำนำแทน แต่ไม่ได้รับอนุญาต หรือมีทายาทอื่นคัดค้านและไม่อาจตกลงกันได้ ให้เลิกกิจการโรงรับจำนำ และให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตเข้าควบคุมโรงรับจำนำ (มาตรา ๓๖)

๑๘. การเข้าควบคุมโรงรับจำนำ

๑๘.๑ เมื่อได้มีคำสั่งคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำให้ควบคุมโรงรับจำนำใด ให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตแจ้งคำสั่งเป็นหนังสือ ให้ผู้รับจำนำแห่งโรงรับจำนำนั้นทราบและเข้าควบคุมโรงรับจำนำนั้นทันที

การควบคุมจะกระทำโดยเข้าดำเนินการโรงรับจำนำนั้นเสียเองแทนผู้รับจำนำ หรือจะเข้าตรวจตราดูแลให้ผู้รับจำนำดำเนินการโรงรับจำนำให้ถูกต้องเรียบร้อยก็ได้ (มาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง)

๑๘.๒ การควบคุมโรงรับจำนำจะกระทำโดยกำหนดระยะเวลาควบคุมหรือไม่ก็ได้ และเมื่อได้เข้าควบคุมแล้ว จะเลิกการควบคุมเมื่อใดก็ได้ ทั้งนี้ตามที่คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำจะเห็นสมควร (มาตรา ๓๗ วรรคสอง)

๑๘.๓ เมื่อได้มีคำสั่งคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำให้เลิกควบคุมโรงรับจำนำ ให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตแจ้งคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้รับจำนำทราบ และเลิกการควบคุมตามคำสั่งนั้น (มาตรา ๓๗ วรรคสาม)

๑๙. บทกำหนดโทษ

โทษตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำมี ๓ ระดับ ดังนี้

๑๙.๑ โทษปรับตั้งแต่ ๒,๐๐๐ บาท ถึง ๒๐,๐๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือทั้งปรับทั้งจำ (มาตรา ๓๙)

(๑) ตั้งโรงรับจำนำโดยไม่ได้รับอนุญาต (มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง)

(๒) รับจำนำในระหว่างเวลาพักใช้ใบอนุญาต (มาตรา ๓๑)

(๓) รับจำนำภายหลังเวลาที่ได้ถูกเพิกถอนใบอนุญาต (มาตรา ๓๑)

(๔) ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายต่อผู้จำนำเกี่ยวกับการรับจำนำที่ได้กระทำไว้ก่อนแล้วในระหว่างเวลาพักใช้ใบอนุญาตหรือภายหลังเวลาที่ได้ถูกเพิกถอนใบอนุญาต (มาตรา ๓๑)

๑๙.๒ โทษปรับตั้งแต่ ๑,๐๐๐ บาท ถึง ๒๐,๐๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ (มาตรา ๔๐) โดยเรียกหรือรับดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด (มาตรา ๑๗)

๑๙.๓ โทษปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท (มาตรา ๔๑)

(๑) ไม่จัดให้มีป้ายคำว่า โรงรับจำนำ ตามลักษณะที่เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตกำหนดแสดงไว้ในที่เปิดเผยหน้าโรงรับจำนำ (มาตรา ๑๒)

(๒) ไม่จัดให้มีที่เก็บทรัพย์สินจำนำอันมีค่าไว้โดยปลอดภัยในโรงรับจำนำตามที่คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำกำหนด (มาตรา ๑๓)

(๓) ย้ายสถานที่ตั้งโรงรับจำนำโดยไม่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำ (มาตรา ๑๔)

(๔) ไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงกรรมการหรือผู้จัดการให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลง (มาตรา ๑๕)

(๕) ไม่จัดให้มีป้ายอัตราดอกเบี้ยเป็นภาษาไทย ตามลักษณะที่เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตกำหนดแสดงไว้ในที่เปิดเผยภายในโรงรับจำนำ (มาตรา ๑๖)

(๖) รับจำนำหรือให้ไถ่ทรัพย์สินจำนำในระหว่างเวลาตั้งแต่ ๑๘ นาฬิกา ถึง ๘ นาฬิกา (มาตรา ๑๘)

(๗) รับจำนำสิ่งของจากภิกษุสามเณร (มาตรา ๑๘)

(๘) รับจำนำสิ่งของจากเด็กอายุต่ำกว่าสิบห้าปี (มาตรา ๑๘)

(๙) รับจำนำสิ่งของที่เห็นได้ว่าเป็นของที่ใช้ในราชการหรือสิ่งของที่ได้รับแจ้งตามมาตรา ๒๑ (มาตรา ๑๘)

(๑๐) นำทรัพย์สินจำนำออกนอกโรงรับจำนำ เว้นแต่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติหรือโดยได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต หรือเพื่อให้พันธียันอันตรายอันร้ายแรงที่ผู้รับจำนำจะป้องกันด้วยวิธีอื่นไม่ได้ (มาตรา ๑๘)

(๑๑) ประกอบธุรกิจซึ่งไม่เกี่ยวกับการรับจำนำหรือไม่เกี่ยวกับการขายทรัพย์สินจำนำที่หลุดเป็นสิทธิแล้วในบริเวณโรงรับจำนำ (มาตรา ๑๘)

(๑๒) ไม่แจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเมื่อมีเหตุควรสงสัยว่าสิ่งของที่มีผู้นำมาจำนำเป็นสิ่งของที่มีผู้ได้มาโดยการกระทำความผิด (มาตรา ๑๙)

(๑๓) ไม่ออกตัวรับจำนำให้แก่ผู้จำนำ (มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง)

(๑๔) ไม่ติดเลขหมายที่ทรัพย์สินจำนำให้ตรงกับเลขหมายตัวรับจำนำ (มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง)

(๑๕) ไม่ส่งมอบทรัพย์สินที่มีคำหาญรูปพรรณตรงหรือคล้ายกับคำหาญรูปพรรณของหายต่อเจ้าพนักงานผู้ซึ่งแจ้งเรื่องของหาย (มาตรา ๒๑)

(๑๖) ไม่ยอมให้ผู้จำนำไถ่ทรัพย์สินจำนำ เมื่อผู้จำนำนำตัวรับจำนำมาขอไถ่ (มาตรา ๒๒)

(๑๗) ไม่จดแจ้งรายการตามมาตรา ๑๘ ทวิ เมื่อมีผู้จำนำนำตัวรับจำนำมาขอไถ่ (มาตรา ๒๒)

(๑๘) ไม่นำตัวรับจำนำติดไว้ที่ต้นขั้วตัวรับจำนำ เมื่อให้ไถ่ทรัพย์สินจำนำแล้ว (มาตรา ๒๒)

(๑๙) ไม่บันทึกวันเดือนปีที่ไถ่ไว้ในต้นขั้วตัวรับจำนำ เมื่อให้ไถ่ทรัพย์สินจำนำแล้ว (มาตรา ๒๒)

(๒๐) ไม่ให้ผู้ไถ่ทรัพย์สินคืนลงลายมือชื่อในต้นขั้วตัวรับจำนำ เมื่อให้ไถ่ทรัพย์สินจำนำแล้ว (มาตรา ๒๒)

(๒๑) ยอมให้ไถ่ทรัพย์สินจำนำเมื่อได้รับแจ้งจากพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจว่าทรัพย์สินจำนำเป็นของได้มาโดยการกระทำความผิด (มาตรา ๒๓)

(๒๒) ยอมให้ไถ่ทรัพย์สินจำนำเมื่อได้รับแจ้งจากพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจว่าตัวรับจำนำเป็นของได้มาโดยการกระทำความผิด (มาตรา ๒๓)

(๒๓) ยอมให้ไถ่ทรัพย์สินจำนำเมื่อมีเหตุควรสงสัยว่า ทรัพย์สินจำนำเป็นของซึ่งได้มาโดยการกระทำความผิด (มาตรา ๒๓)

(๒๔) ยอมให้ไถ่ทรัพย์สินจำนำเมื่อมีเหตุควรสงสัยว่าตัวรับจำนำเป็นของได้มาโดยการกระทำความผิด (มาตรา ๒๓)

(๒๕) ไม่แจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจท้องที่หรือไม่แจ้งโดยทันทีเมื่อไม่ยอมให้ไถ่ทรัพย์สินจำนำที่ได้รับแจ้งจากพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจว่าทรัพย์สินจำนำหรือตัวรับจำนำเป็นของได้มาโดยการกระทำความผิด (มาตรา ๒๓)

(๒๖) ไม่แจ้งต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตหรือแจ้งโดยชักช้า เมื่อไม่ยอมให้ไถ่ทรัพย์สินจำนำที่ได้รับแจ้งจากพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจว่าทรัพย์สินจำนำหรือตัวรับจำนำเป็นของได้มาโดยการกระทำความผิด (มาตรา ๒๓)

(๒๗) ไม่บันทึกวันเดือนปีที่หลุดเป็นสิทธิไว้ในต้นขั้วตัวรับจำนำ เมื่อทรัพย์สินจำนำหลุดเป็นสิทธิแล้ว (มาตรา ๒๖)

(๒๘) ไม่บันทึกวันเดือนปีที่ได้จำหน่ายหรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินจำนำ สภาพทรัพย์สินจำนำที่หลุดเป็นสิทธิแล้วไว้ในต้นขั้วตัวรับจำนำด้วย (มาตรา ๒๖)

(๒๙) ไม่ทำบัญชีบเดือนยื่นต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงภายในระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันสิ้นเดือนปฏิทิน (มาตรา ๒๗)

(๓๐) นำตัวรับจำนำซึ่งมิใช่ตัวรับจำนำที่พิมพ์บนกระดาษต่อเนื่องเพื่อใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ไม่มีลายมือชื่อและตราประจำตำแหน่งของเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตบนปกออกใช้ (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖)

(๓๑) นำตัวรับจำนำที่พิมพ์บนกระดาษต่อเนื่องเพื่อใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ไม่มีลายมือชื่อและตราประทับประจำตำแหน่งของเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตบนชุดที่หนึ่งและชุดที่หนึ่งร้อยออกใช้ (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖)

(๓๒) นำตัวจำนำที่ไม่มีหมายเลขลำดับเล่มที่และเลขที่ออกใช้ (กฎกระทรวงฉบับที่ ๖)

(๓๓) ไม่กรอกรายการทรัพย์สินจำนำใส่ต้นขั้วและปลายขั้วตัวรับจำนำโดยละเอียด (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖)

๔)

(๓๔) ไม่ให้ผู้จำนำลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายหัวแม่มือในต้นขั้วและปลายขั้วตัวรับจำนำ (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔)

(๓๕) พิมพ์ลายนิ้วมือผู้จำนำไม่เห็นได้โดยชัดเจนหรือไม่อาจตรวจสอบได้ (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔)

(๓๖) ไม่มอบปลายขั้วตัวรับจำนำ (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒)

ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติว่า การกระทำใดของผู้รับจำนำเป็นความผิด ถ้ากรรมการผู้จัดการ หรือพนักงานของผู้รับจำนำเป็นผู้กระทำหรือร่วมกระทำด้วย ผู้นั้นต้องระวางโทษเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้สำหรับผู้รับจำนำ (มาตรา ๔๒)

๒๐. อัตราค่าธรรมเนียม

ค่าธรรมเนียม	พระราชบัญญัติ	กฎกระทรวง
(๑) ใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำของเอกชน		
(ก) ในกรุงเทพมหานคร	ไม่เกินฉบับละ ๒๐,๐๐๐ บาท	ฉบับละ ๒๐,๐๐๐ บาท
(ข) ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร	ไม่เกินฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท	ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท
(๒) ใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำของเทศบาลหรือของทางราชการ		
(ก) ในกรุงเทพมหานคร	ไม่เกินฉบับละ ๒๐,๐๐๐ บาท	ฉบับละ ๒,๐๐๐ บาท
(ข) ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร	ไม่เกินฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท	ฉบับละ ๑,๐๐๐ บาท
(๓) ใบแทนใบอนุญาต	ไม่เกินฉบับละ ๕๐ บาท	ฉบับละ ๕๐ บาท